

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО МОЛОЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Білик Р., канд. вет. наук
Дослідний інститут органічного сільського господарства (FiBL)
Швейцарсько-український проект
«Розвиток органічного ринку в Україні» (2012-2016);
Березовська О., голова спілки виробників
органічних сертифікованих продуктів України

Лідерами у відсотковому співвідношенні органічного молока на молочному ринку є Німеччина, Франція, Данія, де показник досягає 35 %. Україна є стратегічним експортером органічних зернових та олійних культур у світі. Засади ведення органічного виробництва вимагає стійкий симбіоз тваринництва з рослинництвом.

Динаміка розвитку органічного молочного скотарства в Україні є стабільною. У рамках заходів молочної компоненти швейцарсько-українського проекту “Розвиток органічного ринку в Україні” впроваджено моніторинг якості сирого незбираного молока, отриманого від корів із сертифікованих органічних господарств. Основними критеріями є відповідність якості сировини екстра класу за чинним ДСТУ 3662-97 та вимогами директиви ЄС. За результатами моніторингу 2014 року 73% сировини, отриманої від сертифікованих операторів з виробництва органічного молока відповідають екстра

класу (загальне бактеріальне обсіменіння до 100 тис/см³ та вміст соматичних клітин до 400 тис/см³). Гарний приклад та досвід отримання органічного молока належної якості є у молочно-товарних ферм виробників з ПП «Галекс-Агро» Житомирської області, ТзОВ «Старий Порицьк» Волинської області, «Агроєкологія» Полтавської області, ПраТ «Етнопродукт» Чернігівської області.

В Україні налагоджено виробництво органічних молочних продуктів на ПраТ «Етнопродукт», ТОВ «Органік Мілк», ПАТ «Житомирський маслозавод» ТМ «Рудь» та ПАФ «Тарасівка». Технології органічних продуктів нерозривно пов'язані з організацією виробництва органічного молока-сировини та забезпечення простежуваності від ферми до столу.

Органічною сировиною в молочному виробництві є органічні молоко, сухе знежирене молоко та суха молочна сироватка. Не більше 5% складу готового продукту можуть містити неорганічні складники, якщо вони не виробляються органічними методами, або є в переліку дозволених речовин (деякі їстівні плоди, горіхи, насіння, деякі їстівні спеції та олії не модифіковані хімічно та без транс-ізомерів жирних кислот).

Українські виробники виготовляють органічні молоко сире та пастеризоване, сметану, кефір, у тому числі нежирний, йогурт питний нежирний, масло солодковершкове, бринзу та тверді види сиру різного асортименту.

В Україні з 2008 р. налагоджено виробництво органічних молочних продуктів на ПраТ «Етнопродукт», унікальністю першої ластівки органічного виробництва є реалізація охолодженого не пастеризованого органічного молока за умов зберігання при 40С.

Перший в Україні завод з виробництва органічної молочної продукції із власної сировини є ТОВ «Органік Мілк», який входить до складу вертикально інтегрованої компанії, що складається з чотирьох компліментарних підприємств, які функціонують у сфері органічного рослинництва й тваринництва. Органічні параметри всіх ланок продуктово-виробничого ланцюга компанії підтверджено сертифікатами європейського та вітчизняного зразка. Крім того, виробництво має інтегровану систему якості та безпечності за стандартами ДСТУ ISO 9001, 14000, 22000.

ПАФ «Тарасівка» за рахунок яскравого прикладу сімейного виробництва з любов'ю впроваджує на ринок різноманітну, здорову та безпечну органічну молочну продукцію, але особливою родзинкою асортименту є масло з зеленню та часником, з насінням льону та масло топлене.

На ПАТ «Житомирський маслозавод» ТМ «Рудь» вперше в Україні впроваджено технологію органічного морозива – пломбіру без глазурі. На підприємстві організовано лінію з приймання органічного молока та виготовлення морозива на окремій лінії. Сире незбиране органічне молоко екстра гатунку закуповується від молочно-товарних ферм ПП «Галекс-Агро», що має коротку дистанцію в логістиці та забезпечує відмінні якості кінцевого готового органічного продукту.

Слід зазначити про стійкий симбіоз органічних операторів з молочного виробництва з науковими установами щодо впровадження нових інноваційних рішень для забезпечення формування ринку органічних харчових продуктів високої якості. У минулому році відбувся науково-виробничий семінар для обміну передовим досвідом з виготовлення органічної продукції на тему «Інноваційні елементи для впровадження виробництва органічного морозива», організований Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FIBL), що впроваджує швейцарсько-український проект «Розвиток органічного ринку в Україні» за фінансової підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO).

На семінарі були обговорені питання щодо особливостей рецептурного складу компонентів для виробництва натурального морозива у відповідності до вимог органічного законодавства, організації та впровадження Інтегрованої системи якості та НАССР у контексті органічної лінії виробництва морозива, оцінки відповідності лінії згідно блок-схеми процесів виробництва

Окрім того, важливим заходом у розвитку вітчизняного органічного молочного виробництва є круглий стіл «Дослідження потенційних біомаркерів органічного молока та молочних продуктів для підтвердження їх автентичності», проведений ТОВ «Органік Мілк» спільно з Інститутом продовольчих ресурсів НААН України та НУХТ.

Під час круглого столу були обговорені питання щодо можливих методів дослідження фізико-хімічних та біохімічних особливостей органічного молока та молочних продуктів з метою створення бази даних біомаркерів органічної молочної продукції, а також вплив режиму та раціону годівлі молочної худоби, сезону року на фізико-хімічні та біохімічні особливості органічної молочної продукції.

Діяльність органічних виробників, від поля до готового продукту на полиці магазину, контролюється українським сертифікаційним органом, що здійснює інспекцію та сертифікацію органічного виробництва ТОВ «Органік Стандарт».

Слід зазначити про належний контроль та нагляд на молочно-

товарних фермах органічних операторів України за переміщенням тварин, їх годівлею, гігієною та добробутом. Сире органічне молоко, отримане від корів, яке відповідає вимогам ЄС та забезпечення простежуваності виробничого ланцюга надасть можливість виходу готової органічної молочної продукції на світові ринки.

Нормативно-правове забезпечення розвитку органічного молочного виробництва України вимагає справедливую конкуренцію та належне функціонування спільного ринку органічних продуктів, підтримку впевненості споживачів у продуктах, маркованих як органічні.

В цілому, у майбутньому виробників органічних молочних продуктів у планах активна робота з удосконалення процесів виробництва, впровадження кращого світового досвіду для задоволення найвибагливіших вимог споживачів та відповідності вимогам стандартам якості та безпечності харчової продукції.